

Προγράμματα Στήριξης Ασθενών

7η Συνάντηση Forum: Πορταριά Πηλίου 14-16.06.2013

Πάρις Μποσκόπουλος

Φαρμακοποιός/Σύμβουλος Επιχειρήσεων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η Ανάγκη

- Η ανάγκη για στήριξη, προστασία και φροντίδα
- Το όφελος για τον ασθενή και τους ΦΚΑ
 - *Συμμόρφωση και Προσήλωση*
 - *Εξασφάλιση ορθής και ασφαλούς θεραπείας*

Το Πλαίσιο

- Οι Φορείς εκπαίδευσης και υποστήριξης
- Πλαίσιο δράσης
- Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η ανάγκη για στήριξη

- Οι οικονομικές συνθήκες και μεταρρυθμίσεις στο Σύστημα Υγείας προσβάλουν το επίπεδο υγείας του πληθυσμού
- Οι ασθενείς με χρόνια νοσήματα είναι αυτοί που υποφέρουν περισσότερο και έχουν ανάγκη από μεγαλύτερη προστασία και φροντίδα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι δυο συνιστώσες

- Η χάραξη της πολιτικής σε σχέση με την πρόσβαση των ασθενών στα φάρμακα
- Ειδικότερα σε ότι έχει σχέση με την προμήθεια τους και τα ποσοστά ίδιας συμμετοχής τους στο κόστος τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι δυο συνιστώσες

- Η δυνατότητα παροχής υποστήριξης και εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση της ασθένειάς τους
- Είτε από τους ίδιους είτε με τη βοήθεια εκπαιδευμένων φροντιστών και νοσηλευτών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης

- Αποζητούν την όλο και πιο συστηματική και προσεκτική χορήγηση των φαρμάκων
- Αδυνατούν να παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εκπαίδευση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η καθοδήγηση

- Οι υποδείξεις ειδικών φαίνεται ότι είναι το πεδίο εκείνο στο οποίο μπορεί να αναμένεται βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης φροντίδας, αλλά και μείωσης του κόστους θεραπείας για τους ΦΚΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η εκπαίδευση

- Η εκπαίδευση των ασθενών στη θεραπεία, τη χρήση του φαρμάκου και στις καθιερωμένες οδηγίες σχετικά με τη διαχείριση της νόσου και η παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της συμμόρφωσης στη θεραπεία, έχει σκοπό να υποστηριχθούν οι ασθενείς ή και το περιβάλλον τους για την αποτελεσματική ρύθμιση της νόσου τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Συμμόρφωση και Προσήλωση

- Με τον όρο Συμμόρφωση (*compliance*) εννοούμε τη σύγκλιση της συμπεριφοράς του ασθενούς με τις ιατρικές οδηγίες
- Με τον όρο Προσήλωση (*adherence*) εννοούμε την ενεργή, εθελοντική και με συνεργασία συμμετοχή του ασθενούς σε μια κοινά αποδεκτή πορεία συμπεριφοράς για να παραχθεί ένα θεραπευτικό αποτέλεσμα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Μη Συμμόρφωση

- Συνήθως αποδίδεται σε προσωπικά γνωρίσματα του ασθενούς, όπως ασθενή μνήμη, έλλειψη θέλησης ή πειθαρχίας ή χαμηλό επίπεδο μόρφωσης
- Θέτει τους ασθενείς σε μια παθητική κατάσταση απέναντι στους φροντιστές τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Μη-Προσήλωση

- Οι ασθενείς εσωτερικεύουν τις οδηγίες της θεραπείας τους και κατόπιν προσηλώνονται ή όχι σε αυτές
- Η θεραπεία του διαβήτη είναι ένα παράδειγμα μάλλον δυναμικής παρά στατικής αντιμετώπισης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η Επιβάρυνση

- Η μη συμμόρφωση των ασθενών στη συνταγογραφούμενη θεραπεία έχει υψηλό κόστος
- Η απόκλιση και αλλαγή στη συμμόρφωση των ασθενών προκαλεί δομικές αλλαγές σε διάφορα επίπεδα κόστους του Συστήματος Υγείας αλλά μπορεί να είναι και *μια επιπλέον πηγή ανεπιθύμητων ενεργειών*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Στοιχεία και διαπιστώσεις

- Ο ΠΟΥ έχει μελετήσει διεξοδικά το θέμα και έχει κάνει διαπιστώσεις και προτάσεις
- Η συμμόρφωση στη θεραπεία στα χρόνια νοσήματα στον ανεπτυγμένο κόσμο είναι της τάξης του 50%
- Στις σε ανάπτυξη χώρες βρίσκεται ακόμα χαμηλότερα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Στοιχεία και διαπιστώσεις

- Η ελλιπής συμμόρφωση στη θεραπεία στα χρόνια νοσήματα επηρεάζει δυσμενώς την αποτελεσματικότητα της θεραπείας
- Η πρόσβαση στα φάρμακα είναι απαραίτητη, αλλά μόνη της ανεπαρκείς για την επιτυχή αντιμετώπιση της ασθένειας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμόρφωση

- Κοινωνικοί και οικονομικοί, το σύστημα υγείας, τα χαρακτηριστικά της ασθένειας, οι προτεινόμενες θεραπείες και παράγοντες που σχετίζονται με τους ασθενείς

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι ασθενείς πρέπει να υποστηρίζονται

- Συνήθως εστιάζομαστε σε παράγοντες σχετιζόμενους με τους ασθενείς σαν το πρόβλημα για τη μη συμμόρφωση
- Αγνοούμε δε αυτά που σχετίζονται με τους πάροχους και το περιβάλλον της υγείας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Επαγγελματίες της Υγείας

- Θα πρέπει να έχουν ένα βαθμό εκπαίδευσης στη διαχείριση της συμμόρφωσης
- Θα πρέπει να υπάρχει μια σύγκλιση μεταξύ της προετοιμασίας του ασθενούς και της παρέμβασης από τον συνταγογράφο ιατρό

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Επαγγελματίες της Υγείας

- Πολύ συχνά οι φαρμακευτικές αγωγές συνταγογραφούνται σε ασθενείς που δεν είναι έτοιμοι να τις ακολουθήσουν
- Οι πάροχοι Υγείας θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αξιολογήσουν την ετοιμότητα των ασθενών τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Το περιβάλλον και οι Φροντιστές

- Για την αποτελεσματική παροχή φροντίδας στα χρόνια νοσήματα, είναι σημαντικό ο ασθενής να έχει τη φροντίδα όλων όσων τον περιστοιχίζουν
- Η κοινωνική παροχή, επίσημη ή ανεπίσημη έχει επανειλημμένα αναφερθεί ότι είναι ο σημαντικότερος παράγοντας για τη συμμόρφωση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Ασθενείς

- Προϋπόθεση είναι οι ασθενείς να μπορούν να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους και να αντιληφθούν ότι η υγεία τους και η θεραπεία τους είναι μια προτεραιότητα για αυτούς
- Σε κάποιες περιπτώσεις ίσως χρειάζεται να πάρουμε τον έλεγχο από τα χέρια τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Ασθενείς

- Κάποιοι ασθενείς μπορεί να είναι κοινωνικά αποκομμένοι ή να έχουν διενέξεις με τις οικογένειες τους
- Μπορεί να υπάρχουν συγκεκριμένες ψυχολογικές ή ψυχιατρικές διαταραχές όπως κατάθλιψη, άγχος κλπ. που επηρεάζουν την αποτελεσματική θεραπεία

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Τα χρόνια νοσήματα

- Ο διαβήτης είναι μια περίπτωση αυτό-διαχειριζόμενης νόσου, η παρέμβαση όμως θα μπορούσε να προσδώσει περισσότερη αυτονομία
- Τα προτεινόμενα μοντέλα εστιάζονται στο να υπάρξει καλύτερη συνεργασία θεράποντα και ασθενούς στην τοποθέτηση των στόχων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Τα χρόνια νοσήματα

- Οι οργανωμένες παρεμβάσεις που διευκολύνουν την επικοινωνία και αναθεώρηση της στάσης των ασθενών π.χ. με νοσηλευτές, μπορεί να βελτίωση τη διαχείριση του διαβήτη και να διευκολύνει τη συμμόρφωση στη θεραπεία

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Τα χρόνια νοσήματα

- Η συμμόρφωση στην οστεοπόρωση είναι στο 20-30%, όπου οι ασθενείς μπορεί να διακόψουν τη θεραπεία τους στους 6 με 12 μήνες
- Ο φόβος για ανεπιθύμητες ενέργειες κ.ά. αναφέρονται συχνότερα σαν λόγοι για τη διακοπή
- Μια ομάδα προϊόντων με ειδικές ανάγκες κατά τη χορήγηση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Η Ανάγκη

- Η ανάγκη για στήριξη, προστασία και φροντίδα
- Το όφελος για τον ασθενή και τους ΦΚΑ
 - *Συμμόρφωση και Προσήλωση*
 - *Εξασφάλιση ορθής και ασφαλούς θεραπείας*

Το Πλαίσιο

- Οι Φορείς εκπαίδευσης και υποστήριξης
- Πλαίσιο παροχών για εκπαίδευση
- Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Φορείς εκπαίδευσης και υποστήριξης

- Συστηματική παροχή εκπαίδευσης και παρεμβάσεων από επαγγελματίες της υγείας
- Αύξηση των δεξιοτήτων και της εμπιστοσύνης των ασθενών για τη διαχείριση των προβλημάτων τους και την αποτελεσματικότερη διαχείριση της ασθένειάς τους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Φορείς εκπαίδευσης και υποστήριξης

- Παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας τους
- Ένας ανεξάρτητος φορέας αναμένεται να έχει περισσότερες δυνατότητες οργάνωσης της αυτοδιαχείρισης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Οι Φορείς εκπαίδευσης και υποστήριξης

- Εξυπηρετούν μια κοινωνική ανάγκη και παράλληλα εξασφαλίζουν την ορθή και ασφαλή θεραπεία των ασθενών
- Δεδομένης της επιβαρυσμένης κατάστασης του Συστήματος Υγείας, η στήριξη της αυτοδιαχείρισης είναι η μόνη εναλλακτική λύση ποιότητας και εξοικονόμησης κόστους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Πλαίσιο παροχών και εκπαίδευσης

- Χρήση του φαρμάκου στο πλαίσιο της ΠΧΠ
- Στις καθιερωμένες οδηγίες για τη διαχείριση της νόσου
- Στο πλαίσιο της συμμόρφωσης με την θεραπεία
- Της ενημέρωσης και εκπαίδευσης των φροντιστών – ιδιαίτερα στην παιδιατρική αλλά και στις ειδικές περιπτώσεις

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Πλαίσιο παροχών και εκπαίδευσης

- Ανοιχτή τηλεφωνική γραμμή με εκπαιδευτικό και υπενθυμητικό ρόλο
- Υπενθυμητικά προγράμματα
 - Λήψη του φαρμάκου
 - Έγκαιρη συνταγογράφηση
 - Διασφάλιση συμμόρφωσης
- Κατ' οίκον χορήγηση του φαρμάκου
- Διευκόλυνση στη προμήθεια του φαρμάκου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Πλαίσιο παροχών και εκπαίδευσης

- Ομαδικές συνεδρίες ασθενών για την ενημέρωση στη διαχείριση ασθενειών
- Εξυπηρέτηση της Φαρμακοεπαγρύπνησης με τη συλλογή πληροφοριών για τη συμμόρφωση με το νομοθετικό της πλαίσιο
- Όλα τα ανωτέρω με την έγκριση και οδηγία του θεράποντες ιατρού

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Στην Αγγλία διέπεται από τις διατάξεις του Κώδικα Δεοντολογίας όπου προβλέπεται η παροχή «Ιατρικών και εκπαιδευτικών ειδών και υπηρεσιών» που βελτιώνουν τη φροντίδα του ασθενούς και ωφελούν το ΕΣΥ
- Στη Γαλλία αντίστοιχα προγράμματα προβλέπονται από τη φαρμακευτική νομοθεσία

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Για την Ελλάδα θα πρέπει επίσης να γίνει μια κατά το δυνατόν δεοντολογική αλλά και ρυθμιστική προσέγγιση
- Αυτό προκύπτει από τις όλο και πιο αυξημένες διεθνείς απαιτήσεις των κανονισμών και κατευθυντηρίων γραμμών για διαφάνεια

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Ο φορέας είναι μια εταιρεία με συναφές αντικείμενο προς την παροχή υπηρεσιών υγείας προς τους ασθενείς
- Ο φορέας μπορεί να χρηματοδοτείται από μια φαρμακευτική εταιρεία
- Πρέπει να έχουν οργάνωση και εκπαίδευση του προσωπικού τους, σύστημα ελέγχου ποιότητας και διαδικασιών και άδεια για χειρισμό και διατήρηση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Το πρόγραμμα εκπαίδευσης προτείνεται από τον θεράποντα ιατρό στον ασθενή του. Η συμμετοχή δεν είναι υποχρεωτική και δεν μπορεί να υποκατασταθεί από οικονομική αποζημίωση
- Η υλοποίηση του προγράμματος υπόκειται στη συγκατάθεση του ασθενούς ή των νομίμων εκπροσώπων ΤΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Δεν μπορεί να υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ ασθενούς και φαρμ. επιχείρησης
- Οι θεράποντες ιατροί που συστήνουν το πρόγραμμα δεν αμείβονται ή λαμβάνουν άλλη έμμεση χορηγία για τη δράση αυτή
- Οι λοιποί επαγγελματίες που ενεργούν μέσω του φορέα δεν πρέπει να εμπλέκονται στην προώθηση προϊόντων

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Οι εμπλεκόμενοι φορείς συμμορφώνονται με την νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων
- Η χορηγός εταιρεία και οι εκπρόσωποι της δεν έχουν πρόσβαση σε δεδομένα ή αρχεία ή στοιχεία σχετιζόμενα με τους ασθενείς ή με αποκάλυψη της ταυτότητας των ασθενών

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Η φαρμ. εταιρεία θα πρέπει να περιγράψει
 - το πρόγραμμα με αντίστοιχη τεκμηρίωση, είτε από την ΠΧΠ, τη νόσο και βιβλιογραφία είτε από τεχνική ανάγκη
 - Ένα συγκεκριμένο αλγόριθμο και διάγραμμα ροής ενεργειών
 - Υπευθυνότητες, αρμοδιότητες και ρόλους

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Θεσμοθέτηση του πλαισίου δράσης

- Η φαρμ. εταιρεία θα πρέπει προετοιμάσει το πρωτόκολλο
 - Να είναι εύλογο και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του φαρμάκου και της αγωγής
 - Να έχει συνταχθεί από το Ιατρικό Τμήμα
- Η επιλογή του ασθενούς για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι επιλογή του συνταγογραφούντος ιατρού

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ

Ευχαριστώ για την προσοχή σας